

ACC. NR. 9457

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Rjell Hagberg
Härad: FROSTA Adress: _____
Socken: S. RÖRUM Berättat av: Jöns Olsson
Uppteckningsår: 1929 Född år 1845 i Fulltofta

Uppteckningen rör

Se. REG.

19

19 Sid

Landskap: *Skåne* Socken: *S. Römm*

Fullständigt namn: *Jöns Olsson*

Född den *1845* på _____
(gård eller by)

i *Tuelsta*

Yrke: *F.f. Postbud* (socken och landskap) Bisyssla: *Justitiek*

Bosatt å följande platser: _____
(socken, landskap; tid)

Bor nu *S. Römm*
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: _____ född _____

Moderns namn: _____ född _____

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? _____ b) modernet? _____

Närmare upplysningar om släkten: _____
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom: _____
(el. uppptecknarens) (sysselsättning, syskon)

skolgång _____

N:r i accessions-
katalog:

2457.

Läsning:
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?
(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar:

Död den
(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av:

Ant. av

Kjer Hagberg
(namn och fullständig adress)

år 1929

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kreatureren

Kreatureren

Korna skulle helst kalva vid jultiden, ty då tog de igen sig, när de släpptes på grönbeta om våren och mjölkade lika bra igen. Kon skall läggas på i ny.

Min kvinna "senade" korna på en söndag d.v.s. ~~KÅK~~ hon ~~SINLÅK~~ mjölkade dem sista gången innan kalvningen på lördagen och lät dem börja "sena" på söndagen.

Kvigkalvar voro mest välkomna. Om kon gick över tiden skulle det bli en tjurkalv, men kalvade hon förtidigt

2457

2.

LONDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

blev det en kvigkalv.

. När en ko kalvat mjölkades hon ej förrän "hammen" hade kommit - hon sades då vara "lätt". Det första målet gavs åt kalven. Det andra användes till kalvadans.

Korna på de mindre gårdarna benämndes i allmänhet efter sin färgteckning. En ko med vitt huvud kallades sålunda Hjälma, var hon brokig över hela kroppen fick hon heta Broga, hade hon en stjärna i pannan Stjärna, en liten vit strimma i pannan Bläsa, vita streck i pannan Grimma, var hon alldeles röd Röa och var hon helt och hållet svart benämndes hon ofta Kola.

2457

3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kon fick sitt namn i allmänhet först, när hon kalvat första gången.

Stutarna kastrerades när de voro åtta dagar gamla, och detta arbete utfördes ~~IXALLMÄNNEN~~ av en gammal man.

Kalvarna fick gå i kätte tills de voro omkring ett halvt år gamla - voro de på bete om sommaren, bundos de, när de togos in på hösten.

Skåne uppt. av Kjell Sjöberg
P. Rönn 1929.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

H.

Ellaskålar

Ellaskålar

Det finns i somliga stenar runda fördjupningar.

Dessa smord man förr, har jag hört berättas, med en
helig smörja, som tillretts av vissa växter.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Höstagille

Höstagille

Höstagillet hölls en av Mikaelidagarna. I Fulltofta fingo de malt från gårdarna. Detta sålde de till en del och köpte brännvin för pengarna. Av det andra maltet gjorde de dricka. Gillet varade en natt och en dag. Dagen efter gillet var det frimåndag - så kallades den dagen även när den inte var på en måndag. Byn var uppdelad i tre lag. Dessa lag hade sina gillmen var för sig. Gillet hölls i gårdarna i tur och ordning. Såväl äldre som yngre voro med. Det var spel och dans . Trakteringen bestod av middag och brännvin.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6.

Brydegille.

Brydegille

Brydningen av linet bötfjäd klockan ett på middagen och varade framåt kvällen. Linet sattes in kvällen innan i den uppvärmda brydestugan. En kvinna stod för eldningen. Först bearbetades linet på brågar av drängarna. Dagen därpå skättes det av fruntimren. I Fulltofta hade de inget särskilt gille, men mina föräldrar, som voro från Västerstad, berättade, att de där hade spel och dans dagen efter.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7.

Höstastycken

Höstastycken

De två första åren som jag var torpare under Fulltofta gård, gjorde vi inte dagsverken såsom nu, utan vi hade "höstastycken", som vi skulle inhösta och "potatisstycken".

Vi skulle också plocka nötter och kröson och lämna upp i herrgården. Dessa plockades en dag, som bestämdes i herrgården. På e.m. kommo alla torpare och bönder och lämnade sina nötter och kröson.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bäckahästen

Bäckahästen

Några glyttar mötte en grå häst. Den var liten
och låg och två av dem satte sig upp. Men så fort de
kommit upp på ryggen satte hästen iväg till en damm
och i den försvann han och glyttarna blevo genomvåta.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNEBARKIV

Pysslingar

Pysslingar

Det finns en backe härintill, där pysslingar sägas
hålla till. De äro mycket små och ha mössor med röda tofsar.

Jag har hört berättas, att pysslingarna komma och
värma händerna när de ha kölntat i skogen.

2457

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nattmän

Nattmän

Det fanns en nattman i Hurva , som hette Svensson.
Han hade egentligen hela häradet. Men så fanns det en
i Äspinge , som hette Vinblad. När en häst skulle flås
skickade man efter nattmannen , ty det ansågs förned-
rande att själv flå hästen. Nattmannen fick en krona-
det var fastställt att han skulle ha.

Skona
Frosta län.
S. Rörum
1795 1929 -

LUNDS UNIVERSITETS
BOKBIBLIOTEK

2457

Prövat av J. Almqvist 22.
1845; Fulltofta.

Staffansritt

Staffansritt

Jag minns mycket väl en gång då Staffansryttarna kommo. Tre eller fyra redo in i stugan. De voro så fulla att de knappast visste vad de gjorde. Somliga lämnade sina hästar kvar i stugorna, ty de voro så fulla, att de inte kunde rida med. I varje stuga fingo de fülle, och de höllo på tills de blevo riktigt fulla.

2457.

12.

Register.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kreaturen - s. 1. - 3.

Klockor - s. 4.

Höstagille - s. 5.

Brydegille - s. 6.

Höstastyrken - s. 7.

Böckernas - s. 8.

Pyslingar - s. 9.

Namn - s. 10.

Stoffanspitt - 11.